

EUCLIDES, Post I. L. Heiberg edidit **E. S. Stamatis**, IV, Elementa XI- XIII, BSB B. G. Teubner, Leipzig, 1973, σελ. XXXI/238.

Διὰ τοῦ παρόντος 4ου τόμου ὁλοκληροῦται ἡ ἔκδοσις τῶν Στοιχείων τοῦ Εὐκλείδου ὑπὸ τοῦ οἴκου Teubner, ἣν οὗτος ἐνεπιστεύθη εἰς τὴν πεῖραν, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν σοφίαν τοῦ Ἑλληνος Σταμάτη. Γὰ γενικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἐκδόσεως Σταμάτη καὶ αἱ βελτιώσεις, ἅς οὗτος ἐπήνεγκεν ἐν σχέσει πρὸς τὴν προηγουμένην ἔκδοσιν τοῦ Heiberg, ἐξετέθησαν ἤδη ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ 1ου καὶ 2ου τόμου τοῦ ἔργου τούτου ἐν ΠΛΑΤΩΝΙ τόμ. 22 (1970) σελ. 355.

Νῦν εἰς τὸν 4ον τόμον περιλαμβάνεται ἡ σπουδὴ τῆς Στρερομετρίας, ἐν ᾗ ἐξέχει ἡ διαπραγματεύσις τῶν πέντε Πλατωνικῶν καλουμένων σχημάτων, ἧτοι τῶν πέντε κανονικῶν πολυέδρων, κύβου - πυραμίδος - 12έδρου - 8έδρου - 20έδρου, ὧν τὰ τρία πρῶτα θεωροῦνται ἀνακαλύψεις τῶν Πυθαγορείων, τὰ δ' ἕτερα δύο τοῦ μαθηματικοῦ Θεαιτήτου, γνωστοῦ ἐκ τοῦ ὁμωνύμου Πλατωνικοῦ διαλόγου.

Ἐκ τῶν βελτιώσεων τῆς ἐκδόσεως Σταμάτη μνημονευτέα εἶναι ἡ προσθήκη 16 νέων μαρτυριῶν (testimonia), ὁ πίναξ τῶν κατὰ βιβλίον ὀρισμῶν, θεωρημάτων, προβλημάτων, πορισμάτων καὶ λημμάτων, ὁ πίναξ τῶν ἀρχῶν καὶ ἡ προσθήκη δευτέρου κριτικοῦ ὑπομνήματος, διὰ τῆς βοήθειας τοῦ ὁποίου ὁ μελετητὴς κάθε πρότασεως ἀνευρίσκει ὅλα τὰ θεωρήματα ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ πρότασις. Ἡ σύνταξις τοῦ ὑπομνήματος τούτου προϋποθέτει κυριαρχίαν τοῦ Εὐκλείδειου ὕλικου καὶ μόχθον πολὺν διὰ τὴν συσχετίσιν τῶν θεωρημάτων.

Ἡ νέα Σταμάτειος ἔκδοσις τοῦ Εὐκλείδου παρὰ Teubner ἀποτελεῖ οὐσιώδη βελτίωσιν τῆς πρώτης, εἶναι ἄκρως ἐπιμελημένη καὶ προσφέρει εἰς τὴν Μαθηματικὴν Ἐπιστήμην πολύτιμον βοήθημα. Ὁ οἶκος Teubner, ἔχων πεῖραν πλέον τοῦ ἡμιοῦ αἰῶνος καὶ ἐπιλέγων μετὰ πολλῆς προσοχῆς τοὺς συγγραφεῖς τῶν ἐκδόσεών του, δὲν θὰ ἐπέλεγε τὸν Σταμάτην, ἐὰν δὲν εἶχε τὰ ἐχέγγυα τῆς ἐπιτυχοῦς ἀποδόσεως καὶ τὰ ἐχέγγυα τὰ εἶχε παράσχει ὁ Σταμάτης ἐκδοὺς προηγουμένως τὰ Στοιχεῖα τοῦ Εὐκλείδου ἀπὸ 1952—1957 μὲ εἰσαγωγήν, πλουσίας ἐπεξηγήσεις καὶ νεοελληνικὴν μετάφρασιν παραλλήλως πρὸς τὴν ἔκδοσιν τῶν Ἀριθμητικῶν τοῦ Διοφάντου.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* * *

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Σ. ΣΤΑΜΑΤΗ, Ἄρχιμήδους Ἄπαντα, ἀρχαῖον κείμενον, μετάφρασις, σχόλια, Τόμος I'. Ἐκδοσις Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1974, XLIII/386.

Διὰ τοῦ Γ' τόμου συμπληροῦται ἡ ἔκδοσις τῶν Ἀπάντων τοῦ Ἀρχιμήδους ὑπὸ τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ Ε. Σ. Σταμάτη. Ἡ προηγουμένη ὑπὸ Ἑλληνος ἔκδοσις τῶν ἔργων τοῦ Ἀρχιμήδους ἀνέρχεται εἰς τὸ ἔτος 830 μ. Χ., ἐξεπονήθη δὲ ἐκείνη ὑπὸ τοῦ Λέοντος τοῦ Μαθηματικοῦ, ἱεροδιακόνου τῆς Ἀγ. Σοφίας καὶ Καθηγητοῦ τοῦ Πανδιδακτηρίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τῶν προεκδοθέντων τόμων Α' καὶ Β' τῆς παρουσίας ἐκδόσεως Σταμάτη ἐγένετο παρουσιάσις ἐν ΠΛΑΤΩΝΙ, τόμ. 22 (1970) σελ. 356—358 καὶ τόμ. 25 (1973) σελ. 356 ἀντιστοίχως. Εἰς τὸν παρόντα Γ' τόμον περιλαμβάνονται ἔργα τινὰ τοῦ Ἀρχιμήδους διασωθέντα μόνον εἰς Ἀραβικὴν γλῶσσαν. Ἄς σημειωθῇ